

2012-01-11

Dnr 43- 2011:2169

Huddinge kommun
barn-utbildning@huddinge.se

Rektorn vid Visättraskolan
marja.norrstad@huddinge.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Visättraskolan
i Huddinge kommun

Tillsyn av Visättraskolan

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Huddinge kommun under läsåret 2011/2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Visättraskolan besöktes av Skolinspektionen den 1-2 december 2011. Ansvariga för tillsynen var utredarna Malin Forsman och Jane Strandberg.

Kunskapsresultaten på Visättraskolan måste förbättras. Till exempel har andelen elever som nått kravnivån på de nationella ämnesproven i årskurs 3 och 5 försämrats de senaste åren. Tillsynen visar hur skolan på flera flexibla sätt arbetar för att ge eleverna den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande. Exempelvis är utgångspunkten för skolans arbete med att anpassa undervisningen efter elevers behov och förutsättningar att använda varierande material och både arbeta i mindre grupper och i helklass där alla elever utmanas på sin kunskapsnivå. Trots detta är det angeläget att skolan förbättrar rutinerna för arbetet med elever som är i behov av särskilt stöd. Bland annat måste de elever som har svårigheter i skolarbetet få särskilt stöd i den utsträckning de behöver. Arbetet med åtgärdsprogram behöver vidareutvecklas, så att dessa blir ett bättre redskap när det gäller planering och utveckling av den pedagogiska verksamheten kring elever i behov av särskilt stöd. I det ingår också att det på skolan tydliggörs i vilka fall, och till vem, rektor har överlåtit beslutsfattandet av åtgärdsprogram.

Vidare är arbetet med att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling ett angeläget område för skolan. Under verksamhetsbesök ser Skolinspektionen flera exempel på olika klassers ordningsregler. Eleverna medverkar i upprättandet av dessa och rektor kvalitetssäkrar och säkerställer att de ordningsregler som tas fram i varje klass motsvarar de behov som finns och att de hålls levande. Trots detta framgår det av tillsynen att det förekommer kränkningar, bråk och slagsmål. Ett flertal elever som Skolinspektionen intervjuar och samtalar med uppger att de inte alltid upplever sig trygga på skolan och att vuxna inte tar tag i exempelvis incidenter på skolgården. Rektorn behöver därför utvärdera och säkerställa att skolans åtgärder för en trygg skola motsvarar de behov som finns och att rutinerna om utredning när en elev upplever sig som kränkt motsvarar lagens krav. Det är av yttersta vikt att alla elever tillförsäkras trygghet.

Rektorn behöver också ta ett större ansvar för att leda kvalitetsarbetet, det vill säga följa upp, utvärdera, analysera och initiera förändringar inom de områden som har betydelse för måluppfyllelsen. Det omfattar bland annat att utvärdera arbetet med särskilt stöd för att kunna initiera de förändringar som har betydelse för att eleverna ska kunna utvecklas så långt som möjligt samt att genomföra uppföljningar och analyser av kunskapsresultaten i alla ämnen. Det är också angeläget att rektor ser till att elevernas kun-

skaper i alla ämnen utreds i förberedelseklasserna och att eleverna därefter erbjuds den utbildning i den omfattning de har rätt till.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på några områden som huvudman och rektor på respektive skolenhet måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Visättraskolan i Huddinge kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till.

En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken *Skäl för beslut*.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Huddinge kommun att senast **2012-04-11** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Utbildningen är inte systematiskt inriktad på målen i läroplanen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med undervisning och lärande.

I detta ingår att:

- Se till att undervisningen i svenska som andraspråk utgår från och omfattar läroplanens krav (1 kap. 11 § skollagen, 5 kap. 14-15 §§ skolförordningen, Lgr 11 3.18 Svenska som andraspråk).

Grundläggande värden och inflytande

Eleverna ges inte ett aktivt inflytande över utbildningen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med grundläggande värden och inflytande.

I detta ingår att:

- Se till att utformningen av inflytandet anges i planeringen av verksamheten och att skolan har en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad (4 kap. 14 § första stycket skollagen, Lgr 11 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande).
- Se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetsätt, arbetsformer och undervisningens innehåll (4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, Lgr 11 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, Lgr 11 2.8 Rektorns ansvar).

Trygghet och studiero

Skolmiljön vid skolan präglas inte av trygghet och studiero.

Vid skolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

I detta ingår att:

- Se till att utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet (5 kap. 3 § skollagen).
- Se till att det vid skolan genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling (6 kap. 6-7 § skollagen).
- Se till att skolan har rutiner för att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektor (6 kap. 10 § första stycket skollagen).
- Se till att skolan har rutiner för hur signaler om kränkande behandling ska rapporteras till huvudmannen (6 kap. 10 § första stycket skollagen).
- Se till att det för varje skolenhet finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp (6 kap. 8 § skollagen).

Särskilt stöd

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Trots att det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Se till att eleverna får det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver (3 kap. 8 § tredje stycket skollagen, Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar).
- Rektor fattar beslut om särskilt undervisningsgrupp och anpassad studiegång enligt författningarnas krav (3 kap. 9 § andra stycket, 11-12 §§ skollagen).
- Se till att den som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller har andra svårigheter i skolsituationen anmäler det till rektor (3 kap. 8 § första stycket skollagen).
- Samråd med elevhälsan sker vid utredningen (3 kap. 8 § andra stycket skollagen).
- Rektor ser till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen).

Bedömning och betygssättning

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

- Se till att de skriftliga omdömena avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven (10 kap. 13 § skollagen).
- Se till att det i de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt (10 kap. 13 § skollagen).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn ansvarar inte för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

- Rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen (4 kap. 4 § första stycket skollagen).

Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Skolenhetens inre organisation samt ledningsstruktur överensstämmer inte med författningarna.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med ledningsstruktur och organisering av utbildningen.

I detta ingår att:

- Se till att det är tydligt i vilka fall, och till vem, rektor har överlåtit enskilda lednings-uppgifter eller beslutsbefogenheter (2 kap. 10 § andra stycket skollagen).
- Se till att rektor har försäkrat sig om att den som uppgifter överlåtit till har tillräcklig kompetens och erfarenhet (2 kap. 10 § andra stycket skollagen).

Personalkompetens

Personalen har inte utbildning och kompetens för de uppgifter de ska bedriva.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med personalkompetens.

I detta ingår att:

- Se till att de lärare som används har utbildning för den undervisning de ska bedriva (2 kap. 13 § skollagen, 2 kap. 3 § 1985 års skollag, 33 § lag om införande av skollagen).

2012-01-11

6 (18)

Dnr 43- 2011:2169

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Huvudmannen ser inte till att eleverna fullgör sin skolgång.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

I detta ingår att:

- Se till att skolan har rutiner för att rapportera långvarig frånvaro till huvudmannen (7 kap. 22 § skollagen).

Omfattning och resurstillgång

Eleverna erbjuds inte utbildning i den omfattning de har rätt till.

För utbildningen finns inte nödvändiga materiella resurser för att syftet med utbildningen ska kunna uppnås.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med omfattning och resurstillgång.

I detta ingår att:

- Se till att undervisningen omfattar de obligatoriska ämnena (10 kap. 4 § skollagen).
- Se till att eleverna har tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande (2 kap. 36 § skollagen).

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Andelen elever i Visättraskolan som når kravnivån i det nationella ämnesprovet i svenska i årskurs 3 år 2011 är 56 procent. I svenska som andraspråk är det 48 procent som når kravnivån och i matematik 39 procent. Samtliga resultat har försämrats över tid. År 2011 var det frivilligt att delta i de nationella ämnesproven i årskurs 5. Därför finns enbart resultat från år 2010 och bakåt. År 2010 nådde 52 procent av eleverna kravnivån i det svenska ämnesprovet, 23 procent i svenska som andraspråk, 69 procent i matematik och 62 procent i engelska. Även dessa resultat är en försämring jämfört med året innan.

Enligt Visättraskolans egna uppgifter för höstterminen 2011 för årskurs 3 visar att cirka 86 procent av eleverna bedöms nå kunskapskraven i svenska/svenska som andraspråk och matematik. I övriga ämnen bedöms i princip alla elever nå kunskapskraven. I årskurs 5 bedöms alla elever nå kunskapskraven i slöjd, musik och bild. I övriga ämnen varierar det mellan cirka 70 procent (matematik, engelska) och 94 procent (idrott).

Resultat av värdegrundsarbetet

I skolans egen enkät från år 2011 uppger 87 procent att de är trygga i skolan och 86 procent att skolan arbetar för att förhindra att elever blir mobbade. I samma enkät svarar dock 10 procent av eleverna att de vuxna i skolan inte bemöter eleverna på ett respektfullt sätt. Resultatet från skolans egen enkät har försämrats sedan året innan. I Skolinspektionens enkät är det cirka 61 procent av eleverna som instämmer helt eller delvis i att vuxna reagerar när elever är elaka mot varandra. Att elever upplever att de vuxna inte alltid bryr sig bekräftas i de elevintervjuer som genomförts under tillsynen.

På skolan har raster uppmärksammats som områden där bråk och kränkningar förekommer och för att komma tillrätta med det har skolan förstärkt sitt system med rastvakter. Lärare uppger i intervjuer att de tycker att systemet med rastvakterna till stora delar fungerar och upplever det som att de flesta elever känner sig trygga med systemet och att eleverna kan vända sig till de vuxna om något händer. De uppger dock att det förekommer bråk och slagsmål vilket skapar otrygghet för eleverna, men att det tas tag i direkt av de vuxna. Elever beskriver i intervjuer å andra sidan att detta system inte fungerar då flera områden är obevakade och att de vuxna inte alltid ingriper när en elev utsatts för kränkningar. Flera elever uppger att det är problem med tryggheten på skolan och de själva eller andra har blivit utsatta för fysiska eller verbala kränkningar. Det finns också elever som upplever att det finns vuxna som går för långt, till exempel brusar upp och tar tag i elever på ett obehagligt sätt.

Föreläggande:

Bedömningsområde: Undervisning och lärande

Bedömning:

Utbildningen är inte systematiskt inriktad på målen i läroplanen.

Motivering:

Enligt skollagen ska utbildningen följa de riktlinjer och mål som anges i läroplanen. Av skolförordningen framgår att om det behövs ska undervisningen i svenska som andraspråk anordnas. Undervisning i svenska som andraspråk ersätter undervisning i svenska. De bestämmelser som återfinns i läroplanen om ämnet svenska som andraspråk anger att ett av ämnets syften är att ge elever rika möjligheter att kommunicera utifrån sin kunskapsnivå, att utveckla sina kunskaper om uttal, ord och begrepp samt utveckla förmågan att välja och använda språkliga strategier.

I intervju med rektorn framkommer att undervisningen i svenska som andraspråk är organiserad så att eleverna följer samma undervisning som för de elever som har svenska, dvs. att undervisningen inte planeras och genomförs med utgångspunkt från kursplanen för de elever som läser svenska som andraspråk.

Därför förelägger Skolinspektionen Huddinge kommun att se till att undervisningen i svenska som andraspråk utgår från och omfattar läroplanens krav.

Författning:

1 kap. 11 § skollagen, 5 kap. 14-15 §§ skolförordningen, Lgr 11 3.18 Svenska som andraspråk

Bedömningsområde: Grundläggande värden och inflytande

Bedömning:

Eleverna ges inte ett aktivt inflytande över utbildningen.

Motivering:

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. Skollagen fastställer också att utformningen av inflytandet ska anges i samband med planering av verksamheten. Av läroplanen framgår att lärarna svarar för att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Lärarna är vidare ansvariga för att tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen. Läroplanen pekar också ut rektorn som ansvarig för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

I Skolinspektionens enkät framgår att 25 procent av de svarande eleverna tycker att de inte får vara med och bestämma hur skolarbetet ska genomföras. Av dokumentstudier och intervjuer med elever och lärare framkommer att det varierar hurvida eleverna ges möjlighet till inflytande över undervisningen och sitt eget lärande. I den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av anges inte hur elevernas inflytande ska utformas för att ge dem ett ökat inflytande utifrån ålder och mognad. Detta bekräftas i intervjuer med lärare. Intervjuade elever uppger att i de flesta ämnen planerar lärarna det mesta av undervisningen själv, men ibland får de vara med och bestämma, till exempel när de har eget arbete. I intervjuer med lärare framgår att det finns lärare som försöker beakta om elever föredrar vissa arbetsätt och därför frågar eleverna inför ett nytt tema om hur de skulle vilja arbeta. Dock uppger lärarna att det inte finns någon medveten strategi på skolan hur eleverna ska få ett reellt inflytande på undervisningen och att det finns en progression utifrån ålder och mognad. Detta är upp till den enskilde läraren.

Därför förelägger Skolinspektionen Huddinge kommun att se till att utformningen av inflytandet anges i planeringen av verksamheten och att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll utifrån ålder och mognad.

Författning:

4 kap. 9 §, 4 kap. 14 § första stycket skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolmiljön vid skolan präglas inte av trygghet och studiero.

Vid skolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Motivering:

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras trygghet. I skollagen beskrivs också huvudmannens och skolans skyldigheter för att motverka kränkande behandling av elever. Inom ramen för varje verksamhet ska det bedrivs ett målinriktat arbetet och genomföras åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Varje år ska en plan mot kränkande behandling upprättas med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Planen ska också redogöra för de åtgärder som avses att påbörjas eller avslutas under det kommande året samt hur föregående års planerade åtgärder genomförts. Av skollagen framgår vidare att en lärare eller annan

personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn som i sin tur är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Av tillsynen framgår att skolans arbete med att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling är ett angeläget förbättringsområde. Elever som Skolinspektionen samtalat med uppger att det är problem med tryggheten på skolan och att det finns flera elever som blivit utsatta för fysiska eller verbala kränkningar. Det finns också elever som upplever att det finns vuxna som går för långt, till exempel brusar upp, skriker och tar tag i elever när det inte är befogat. Rektorn bekräftar denna bild i intervju. Skolans plan mot kränkande behandling visar att raster uppmärksammas som områden där bråk och kränkningar förekommer och där riktade insatser behövs. Bland annat finns vuxna i korridorerna både när eleverna går ut och kommer in samt att vuxna är placerade på bestämda platser ute på rasterna. I intervju med rektor och lärarna framkommer att de tycker att systemet med rastvakterna till stora delar fungerar och upplever det som att de flesta elever känner sig trygga med systemet och att de kan vända sig till de vuxna om något händer. De uppger dock att det förekommer bråk och slagsmål vilket skapar otrygghet för eleverna, men att det tas tag i direkt av de vuxna. Dock ger flera elever som Skolinspektionen samtalat med en annan bild. Eleverna uppger att de vuxna inte alltid ingriper när något händer eller när någon blir ledsen. Eleverna återger också flera exempel när de vuxna inte ser vad som händer på rasterna, vilket många gånger är på obebakade områden på skolgården där rastvakter inte finns på den plats det är tänkt. Elever berättar vidare att de upplever att vuxna inte bryr sig eftersom det händer att eleverna blir uppmanad att ignorera den som bråkat och inte bryr sig när de vänder sig till de vuxna efter en incident på skolgården. Förutom de förebyggande åtgärderna till följd av skolans kartläggning ges i intervju med rektor och lärare exempel på åtgärder för att förebygga att elever utsätts för kränkningar, som fadderverksamhet och samarbetsövningar. Dock behöver det förebyggande arbetet intensifieras mot bakgrund av ovanstående. Det är angeläget att skolan vidtar åtgärder så att alla elever tillförsäkras trygghet och inte utsätts för kränkningar. Det är också viktigt att planen mot kränkande behandling är anpassad efter de särskilda förhållanden som råder på skolan. Detta för att det förebyggande arbetet i skolan ska fungera väl.

Samtliga incidenter som dokumenteras och som kräver vidare utredning rapporteras skolan till huvudmannen. De incidenter som dokumenteras och som inte leder till vidare utredning rapporteras inte till huvudmannen. Därmed följer skolan de rutiner som kommunen angett. Vid intervjuer med rektor framkommer dock att alla händelser inte utreds. Exempelvis framkommer att slagsmål kan förekomma utan att det utreds om elever upplever sig kränkta och sådana händelser dokumenteras inte alltid. Skolinspektionen bedömer att detta inte är tillfyllest såtillvida att samtliga fall när en elev upplever sig kränkt ska rapporteras vidare till huvudmannen.

Därför förelägger Skolinspektionen Huddinge kommun att se till att åtgärder vidtas så att skolan präglas av trygghet, att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling och att det finns rutiner för att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektorn samt att rektorn rapporterar vidare till huvudmannen. Skolinspektionen förelägger också Huddinge kommun att se till att planen mot kränkande behandling anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Författning:

5 kap. 3 §, 6 kap. 6-8, 10 § skollagen.

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Trots att det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Motivering:

I skollagen anges att om det på något sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta anmälas till rektor. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd och ett åtgärdsprogram ska utarbetas. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Om det finns särskilda skäl får ett beslut innebära att särskilt stöd ska ges i särskild undervisningsgrupp. Om det särskilda stödet inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar får ett beslut om anpassad studiegång innebära avvikelser från den timplanen samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen. Beslutanderätt om åtgärdsprogram som innebär att särskilt stöd ska ges i särskild undervisningsgrupp eller i form av anpassad studiegång får rektorn inte överlåta till någon annan. Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver. Av skolförordningen framgår att en elev ska få studiehjälp på sitt modersmål, om eleven behöver det.

I intervjuer med rektor, lärare och elevhälsan framgår att när det upptäcks att en elev kan vara i behov av särskilda stödinsatser är det den berörda läraren som tar upp frågan med vårdnadshavare och arbetslaget. Den berörda läraren är också ansvarig för att en pedagogisk utredning görs. I samband med den pedagogiska utredningen konsulter-

rar läraren specialläraren, som ingår i arbetslaget, men det förekommer inte alltid. Det framgår vidare att skolan inte gemensamt diskuterat eller utformat rutiner kring hur samrådet ska ske enligt den nya bestämmelsen. Enligt skollagen ska samråd numera ske med elevhälsan vid utredningar om det inte är uppenbart obehövligt, vilket är det enda undantaget som skollagen medger. Vid intervjuer framkommer att det förekommer att samverkan inte sker med elevhälsoteamet förrän läraren känner att denne inte kommer vidare eller att de insatser som satts in för eleven inte fungerar.

Enligt rektor är beslut om åtgärdsprogram delegerat till lärarna förutom i de fall där särskilt stöd ska ges i form av anpassad studiegång eller placering i särskild undervisningsgrupp. Delegationen är ny vid tillsynen och nya rutiner kring särskilt stöd och åtgärdsprogram håller på att utarbetas. I intervjuer med lärare och elevhälsan framgår det dock att det är oklart vem som fattar beslut och när samt att den nya rutinen om beslut om åtgärdsprogram inte är tydligt förankrat hos samtliga berörda. Av intervjuer med lärare och rektor framgår även att en elevs eventuella behov av särskilt stöd många gånger inte når rektors kännedom förrän en pedagogisk utredning och åtgärdsprogram redan är upprättade. I intervjuer med rektor, lärare och elevhälsan framgår vidare att skolan inte lyckas i att ge alla elever det särskilda stöd som de behöver. Bland annat nämns att det finns fler elever som är i behov av att få undervisning i mindre grupper än de som redan får det. I intervju med rektor och lärare framgår vidare att alla elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet inte ges det.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen granskat exempel på åtgärdsprogram. Det är inte alltid klart hur åtgärderna är kopplade till de behov som finns och hur de ska följas upp och utvärderas. Av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av framgår exempelvis att åtgärder som behövs består av att eleven ska anstränga sig och att vårdnadshavare frågar hur det går. Det är således oklart vilka åtgärder som behövs för att eleven ska ges det särskilda stöd som denne behöver.

Visättraskolan har två förberedelseklasser för nyanlända elever. Enligt rektor syftar placeringen i gruppen till att förbereda eleven för en skoltillvaro i ordinarie klass och det är inte vanligt att en elev är placerad i förberedelseklass i mer än ett år. Dock har rektor inte fattat beslut om anpassad studiegång trots att eleverna inte läser alla ämnen. Dessutom finns ytterligare två särskilda undervisningsgrupper på skolan. För de elever som är placerade i någon av dessa undervisningsgrupper eller i någon av förberedelseklasserna har beslut om placering i särskild undervisningsgrupp fattats av rektor. Dock framgår det inte att besluten kan överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd.

Skolinspektionen förelägger därför Huddinge kommun att se till att särskilt stöd ges i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till och att åtgärdsprogrammen motsvarar skollagens krav.

Författning:

3 kap. 8-9, 11-12 §§ skollagen, Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning

Bedömning:

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Motivering:

I skollagen framgår att läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ska ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen eleven får undervisning i. Läraren ska också sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Av intervju med rektor och lärare framgår att det inte upprättas individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen för eleverna i förberedelseklasserna. Skolinspektionen har däremot tagit del av skriftliga omdömen för övriga elever. Av dessa framgår att läraren med ett kryss markerar om eleven bedöms uppnå kunskapskraven eller inte i respektive ämne som eleven läser. Utöver det finns utrymme för läraren att kommentera elevens kunskaper i dagsläget i relation till kunskapskraven i varje ämne och i flera ämnen beskrivs detta. I vissa ämnen saknas dock beskrivning utöver krysset. Av de exempel på skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av och i intervjuer med rektor och elever framgår även att eleverna som läser modersmål inte får skriftligt omdöme i detta ämne i samband med utvecklingssamtalet och upprättandet av den individuella utvecklingsplanen. Enligt rektorn och elever skickas istället en kommentar från modersmållärarna direkt till hemmet. Dessa ska också enligt rektor finnas på skolan.

Av de individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av framgår inte tydligt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Mot bakgrund av detta förelägger Skolinspektionen Huddinge kommun att vidta åtgärder så att det för samtliga elever upprättas skriftliga omdömen som avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i samtliga ämnen och det i de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Författning:

10 kap. 13 § skollagen

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning:

Rektorn ansvarar inte för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Motivering:

Enligt skollagen ska varje skolenhet systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter. Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor.

Av tillsynen framgår att det saknas uppföljningar och analys av kunskapsresultat i alla ämnen, både på skolenhets-, grupp och ämnesnivå. Ett viktigt underlag för att analysera vilka förbättringar som behövs i respektive ämne saknas därmed. Detta är ett angeläget område för skolan då andelen elever som nått kravnivån i de nationella ämnesproven sjunkit de senaste åren. I detta sammanhang är det också viktigt att skolans arbete med särskilt stöd följs upp och analyseras. I intervjuer med rektor, lärare och elevhälsan framgår att skolan inte lyckas med att ge alla elever det särskilda stöd som de behöver. Rektor uppger att det finns svårigheter i att bedöma om det särskilda stöd som ges är det rätta. Skolan behöver intensifiera arbetet med att systematiskt och kontinuerligt följa upp och analysera elevernas kunskapsresultat och arbetet med särskilt stöd för att kunna initiera de förändringar som har betydelse för att eleverna ska kunna utvecklas så långt som möjligt. I skolans senaste två kvalitetsredovisningar finns också exempel på låga kunskapsresultat men inte beskrivningar över vilka åtgärder som ska vidtas och det är inte i alla fall tydligt hur rektor följer upp, utvärderar, analyserar och initierar förändringar inom de områden som har betydelse för måluppfyllelsen. Det gäller också Visättraskolans arbete mot kränkande behandling. Skolans egen kartläggning visar att det finns problem med elevernas trygghet på rasterna. Året innan uppmärksammades samma förhållande. Av skolans dokumentation framgår inte hur föregående års planerade åtgärder genomförts och om de åtgärder som vidtagits haft effekt är därför oklart.

Skolinspektionen förelägger därför Huddinge kommun att vidta åtgärder så att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete och att resultat omsätts i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Författning:

4 kap. 4 § första stycket skollagen

Bedömningsområde: Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Bedömning:

Skolenhetens inre organisation samt ledningsstruktur överensstämmer inte med författningarna.

Motivering:

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet, ska enligt skollagen, ledas och samordnas av en rektor. Dessa ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Rektorn får uppdra åt en anställd eller uppdragstagare vid skolenheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter.

Beslut om åtgärdsprogram är på skolan delegerat till lärarna, förutom när beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i form av anpassad studiegång eller placering i särskild undervisningsgrupp. I dessa fall ska rektorn fatta beslutet. Vid tillfället för tillsynen är delegationen ny och i samtal och intervjuer med lärare och elevhälsan framgår det att det inte är tydligt för alla lärare i vilka fall, och till vem, beslut om åtgärdsprogram har överlåtits. Vidare framgår att rektorn inte har säkerställt att varje lärare har den kompetens och erfarenhet som behövs för att besluta om åtgärdsprogram.

Skolinspektionen förelägger därför Huddinge kommun att se till att det är tydligt i vilka fall, och till vem, rektor har överlåtit enskilda ledningsuppgifter eller beslutsbefogenheter och att den som uppgifter överlåtits har tillräcklig kompetens och erfarenhet.

Författning:

2 kap. 10 § andra stycket skollagen

Bedömningsområde: Personalkompetens

Bedömning:

Personalen har inte utbildning och kompetens för de uppgifter de ska bedriva.

Motivering:

Av skollagen framgår att huvudmännen för undervisning ska använda lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning läraren ska bedriva. För lärare som är anställda före den 1 juli 2011 ska bestämmelserna i 1985 års skollag tillämpas enligt lag om införande av nya skollagen.

På skolan finns det flera lärare som inte har utbildning i alla de ämnen som de undervisar i. Det finns lärare som till exempel saknar behörighet i hem och konsumentkunskap, naturorienterande ämnen, teknik och engelska.

Skolinspektionen förelägger därför Huddinge kommun att vidta åtgärder så att lärarna vid skolenheterna har utbildning och kompetens för den undervisning de ska bedriva.

Författning:

2 kap. 13 § skollagen, 2 kap. 3 § 1985 års skollag, 33 § lag om införande av skollagen

Bedömningsområde: Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning:

Huvudmannen ser inte till att eleverna fullgör sin skolgång.

Motivering:

Enligt skollagen ska kommunen se till att eleverna i grundskolan fullgör sin skolgång.

I intervju med rektor framgår att skolan har rutiner för bevakning av att eleverna fullgör sin skolgång och att vårdnadshavare kontaktas vid ogiltig frånvaro. Dock har skolan inte rutiner för att rapportera långvarig frånvaro till huvudmannen.

Skolinspektionen förelägger därför Huddinge kommun att vidta åtgärder så rapportering av långvarig frånvaro sker till kommunen.

Författning:

7 kap. 22 § skollagen.

Bedömningsområde: Omfattning och resurstillgång

Bedömning:

Eleverna erbjuds inte utbildning i den omfattning de har rätt till.

För utbildningen finns inte nödvändiga materiella resurser för att syftet med utbildningen ska kunna uppnås.

Motivering:

I skollagen står att undervisningen ska omfattas av obligatoriska ämnen. Dessa omfattas bland annat av naturorienterande ämnen (biologi, fysik och kemi) och samhällsorienterande ämnen (geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap). Vidare ska lokaler och utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas och elever ska även ha tillgång till skolbibliotek.

Visättraskolan har två förberedelseklasser för nyanlända elever. Placeringen syftar till att förbereda eleven för en skoltillvaro i en ordinarie klass. Undervisningen i förberedelseklassen fokuserar huvudsakligen på svenska och matematik. Rektor uppger att många gånger har elever kunskaper i engelska vilket medför att de direkt kan slussas ut i vanlig klass för att undervisas i engelska. Även musik, idrott och slöjd är ämnen som elever vanligtvis slussas ut i ganska omgående efter placering i förberedelseklass. Inför en placering hålls ett mottagnings- och kartläggningsmöte med vårdnadshavare och tolk. Under mötet ska elevens skolbakgrund och språkkunskaper kartläggas. I intervjuer med rektor och lärare framgår dock att elevens kunskaper i samtliga ämnen inte kartläggs. Elevernas kunskaper i exempelvis naturorienterande och samhällsorienterande ämnen kartläggs inte vilket innebär att eleverna inte kommer i kontakt med dessa ämnen förrän de helt slussats ut från förberedelseklassen in i en ordinarie klass. Enligt rektor är det ett angeläget utvecklingsområde att se till att kartläggningen och undervisningen bedrivs allsidigt i förberedelseklasserna och inte bara fokuserar på exempelvis svenska.

Vid tillsynen framgår att Visättraskolan inte har tillgång till skolbibliotek. Enligt rektor är ett skolbibliotek på den egna skolan under utformning och kommer sannolikt att stå klart till våren.

Skolinspektionen förelägger därför Huddinge kommun att vidta åtgärder så att eleverna erbjuds utbildning i den omfattning de har rätt till och att det för utbildningen finns nödvändiga materiella resurser för att syftet med utbildningen ska kunna uppnås.

Författning:

2 kap. 36 §, 10 kap. 4 § skollagen.

Bakgrund

Beskrivning av Visättraskolan

Visättraskolan är en grundskola belägen nära Flemingsbergs centrum i Huddinge kommun. Skolan består av förskoleklass och årskurserna 1-6. Skolan har två särskilda undervisningsgrupper för elever i behov av särskilt stöd och två förberedelseklasser avsedda för nyanlända elever som syftar till att förbereda eleven för undervisning i en ordinarie klass. På Visättraskolan finns cirka 260 elever. Klasserna är åldershomogena med undantag för de särskilda undervisningsgrupperna och förberedelseklasserna som är uppdelade i årskurserna 1-3 samt 3-6. Skolan har tre arbetslag, F-3, 4-6 och fritidshem.

Visättraskolan leds av en rektor. Skolan har även en biträdande rektor som bland annat ansvarar för fritidshemsverksamheten. Biträdande rektor har även genom delegation från rektor det pedagogiska ansvaret för de särskilda undervisningsgrupperna och en av förberedelseklasserna. Kommunens ansvarstagande för skolbarnsomsorgen beskrivs i separat beslut.

I ärendets slutliga handläggning har utredare Jane Strandberg deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi
Enhetschef

Malin Forsman
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstudier att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).